

Sygn. akt II USK 723/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania B. sp. z o.o. z siedzibą w W., dawniej H. sp. z o.o.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Poznaniu
przy udziale zainteresowanego D.M.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu i o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 listopada 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 30 czerwca 2021 r., sygn. akt III AUa 1203/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Poznaniu stwierdził, że D.M., jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek H. sp. z o.o., podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 stycznia 2016 r. do 31 października 2017 r. i od 1 lutego 2018 r., wskazując podstawy wymiaru jego składek na te ubezpieczenia oraz na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za styczeń 2016 r. - październik 2017 r. i za styczeń 2018 r. - lipiec 2018 r.

H. sp. z o.o. w W. - obecnie: B. sp. z o.o. w W. (dalej jako płatnik składek) odwołała się od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie i zasądził od płatnika składek na rzecz organu rentowego kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny, wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 r., zmienił zaskarżony przez płatnika składek wyrok w Sądzie Okręgowym pkt 2 w ten sposób, że zasądził od B. sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Poznaniu kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; oddalił apelację płatnika składek w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, że D.M. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek H. sp. z o.o. (obecnie B. sp. z o.o. z siedzibą w W.) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 stycznia 2016 r. do 31 października 2017 r. i od 1 lutego 2018 r. Wyjaśnił, że zawarte w art. 9 ust. 4a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1009 ze zm.; dalej ustawa systemowa) zastrzeżenie „odsyłające” do ust. 2c tego przepisu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty, pozostający równocześnie w stosunku pracy, nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę co najmniej równą kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej). Odwołał się w tym zakresie do stanowiska wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r., II UK 548/17 (LEX nr 2638597).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku płatnik składek zarzucił naruszenie prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), a mianowicie naruszenie:

1. art. 9 ust. 2c oraz ust. 4a ustawy systemowej, przez ich wadliwą wykładnię, co w konsekwencji doprowadziło do ich błędnego zastosowania,

2. art. 9 ust. 2c oraz ust. 4a ustawy systemowej, przez ich niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji zobowiązanie płatnika składek do opłacenia

składek ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego, podczas gdy tego rodzaju zobowiązanie składkowe w ogóle nie powstało.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Dalej stwierdził: „Wnoszę o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność oraz potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.” Dalej wywiódł, że brak jest podstaw do zaakceptowania stanowiska Sądu Apelacyjnego i Sądu Okręgowego, że zgodnie z art. 9 ust. 4a ustawy systemowej, zastrzeżenie „odsyłające” do ust. 2c tego przepisu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający równocześnie w stosunku pracy nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę co najmniej równą kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a powołanej ustawy).

Zdaniem skarżącego, uznać należy, że zleceniobiorca - emeryt będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy - zlecenia, o ile nie pozostaje równocześnie w stosunku pracy z innym pracodawcą. W związku z tym, że D.M. miał ustaloną emeryturę policyjną, a nadto był zatrudniony u innego niż odwołujący się podmiotu na podstawie umowy zlecenia oraz od 7 stycznia 2016 r. był zatrudniony u innego podmiotu niż odwołujący się na podstawie umowy o pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem niższym niż minimalne, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z umowy zlecenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest też wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecnictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach

wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050).

Skarżący powołał się wprawdzie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, lecz nie przedstawił argumentów potwierdzających stawianą tezę. Nie przytoczył bowiem żadnych argumentów wskazujących na rozbieżną interpretację przepisów wskazanych w podstawach kasacyjnych. Co więcej, pominął milczeniem powołany przez Sąd Apelacyjny wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 r., II UK 548/17 (LEX nr 2638597).

Tymczasem wyrażone w nim stanowisko, że zawarte w art. 9 ust. 4a ustawy systemowej zastrzeżenie „odsyłające” do ust. 2c tego przepisu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty, pozostający równocześnie w stosunku pracy, nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę co najmniej równą kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a ustawy systemowej) zaakceptowane zostało w kolejnym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., II USKP 37/21 (LEX nr 3252364). Tak więc problem z interpretacją powyższego przepisu został już rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy.

Natomiast jeśli chodzi o oczywistą zasadność skargi, to w tym zakresie skarżący w ogóle nie ustosunkowuje się do tak rozumianej przesłanki oczywistej zasadności skargi ani nie wykazuje jej istnienia.

Dodać też można, że tak ujęte w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne wątpliwości

prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To, co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej i dlatego orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

as

ał